

PEDAGOGIKA

T. XXV

nr 2

RADA NAUKOWA

Krystyna ABLEWICZ (Uniwersytet Jagielloński)

Romuald GRZYBOWSKI (Uniwersytet Gdański)

Krzysztof JAKUBIAK (Uniwersytet Gdański)

Wiesław JAMROŻEK (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Hanna MARKIEWICZ (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie)

Adam MASSALSKI (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Andrzej MEISSNER (Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji
w Lublinie) – przewodniczący

Wiktor OLIJNIK (Uniwersytet Zarządzania Edukacją w Kijowie)

Jozef PŠENAK (Uniwersytet Jana Amosa Komeńskiego w Bratysławie)

Kazimierz RĘDZIŃSKI (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie)

Grażyna RYGAL (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie)

Dmitry L. STROVSKY (Uralski Federalny Uniwersytet w Jekaterynburgu)

Stefania WALASEK (Uniwersytet Wrocławski)

Adam WINIARZ (Wsztechnica Świętokrzyska w Kielcach)

LISTA RECENZENTÓW

Ewa KULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Bohumil NOVÁK (Uniwersytet Palackiego w Ołomuńcu – Czechy)

Tomasz OLCCHANOWSKI (Uniwersytet w Białymstoku)

Jerzy POTOCZNY (Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie)

Andrzej RAJSKY (Uniwersytet Trnawski w Trnawie – Słowacja)

Eleonora SAPIA-DREWNIAK (Uniwersytet Opolski)

Kazimierz SZMYD (Uniwersytet Rzeszowski)

Janusz SZTUMSKI (Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im. W. Korfańtego
w Katowicach)

Ewa WYSOCKA (Uniwersytet Śląski)

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

PRACE NAUKOWE
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

PEDAGOGIKA

tom XXV
nr 2

pod redakcją
Kazimierza Rędzińskiego
Mirosława Łapota

Częstochowa 2016

Redaktor naukowy
Kazimierz RĘDZIŃSKI

Redaktorzy tomu
Kazimierz RĘDZIŃSKI
Mirosław ŁAPOT

Redaktor naczelny wydawnictwa
Andrzej MISZCZAK

Korekta
Dariusz JAWORSKI

Korekta tekstów angielskojęzycznych
Grzegorz GWÓŹDŹ

Redakcja techniczna
Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki
Janusz PACUDA

PISMO RECENZOWANE

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2016

ISSN 1734-185X

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

PEDAGOGIKA FILOZOFICZNA I PEDEUTOLOGIA

Paweł ZIELIŃSKI	
Ideały i wartości pedagogiczne buddyjskiej szkoły Tiantai	15
Ilona ŻEBER-DZIKOWSKA	
Teacher's and student's creativity as a challenge for the modern education	29
Elżbieta BUCHCIC	
Czynniki warunkujące profesjonalizm nauczyciela	39
Ołeksandr SEMENOW	
Rola pedagoga w twórczym rozwoju wychowanka	53
Anna WARZOCHA	
Współczesna edukacja wczesnoszkolna a metafora	61

CZĘŚĆ II

PEDAGOGIKA SZKOŁY WYŻSZEJ I EDUKACJA MEDIALNA

Daniel KUKLA	
Wykształcenie akademickie wobec realiów rynku pracy – możliwości i perspektywy młodych	73
Marta NOWACKA	
Kreowanie wizerunku szkoły wyższej wśród wybranych grup docelowych	85
Aleksandra GROSZEK	
Nauczyciel – rodzic – uczeń we współczesnej edukacji	101
Ольга БІЛЯКОВСЬКА	
Особливості дидактичної взаємодії вчителя і учня в освітньому середовищі сучасної школи	109
Світлана ЦЮПА	
Принципи порівняльних педагогічних досліджень	121
Joanna JUSZCZYK-RYGALŁO	
O potrzebie rewitalizacji edukacji medialnej	131
Aneta JEGIER	
Kształtowanie świata wartości dzieci poprzez media	145
Zbigniew ŁĘSKI	
Relacja komputer–uczeń w perspektywie dydaktycznej	161

CZĘŚĆ III

WSPÓŁCZESNE PROBLEMY EDUKACJI

Paweł Fryderyk NOWAK	
Edukacja zdrowotna jako wyzwanie dla współczesnej kultury fizycznej	173

Dorota GĘBUŚ	
Strukturalizacja czasu w relacji nauczyciel–uczeń w kontekście rozwoju aktywności wychowanka	185
Anna PIERZCHAŁA	
W jaki sposób kształtować u uczniów pozytywny obraz siebie i świata – założenia analizy transakcyjnej	195
Zbigniew WIECZOREK	
Wykorzystanie analizy transakcyjnej w badaniach biograficznych na przykładzie autobiografii Kazika Staszewskiego	205
Maria JANUKOWICZ	
Determinanty efektywności pracy domowej ucznia	221
Elżbieta KORNACKA-SKWARA	
Strategie radzenia sobie ze stresem stosowane w rodzinach pochodzenia osób zdecydowanych na emigrację	233
Anna BANASIAK	
Demografia a poziom doświadczanego stresu rodzicielskiego matek dzieci z zaburzeniami rozwoju	245
Beata ZAJĘCKA	
Rola duchowości w procesie leczenia osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych	265
Mariola MIROWSKA	
W drodze do samodzielności	277
Izabela SOCHACKA	
Percepcja słuchowa u dzieci sześcioletnich – doniesienie z badań	285
Марія ВАСИЛИШИН	
Регіональні музеї Польщі як осередки неформальної освіти	297
CZĘŚĆ IV	
HISTORIA OŚWIATY I MYŚLI PEDAGOGICZNEJ	
Katarzyna MILIK	
The voice of Archbishop Cambrai Fénelon concerning girls' upbringing – from the experience of French pedagogy of the 17 th century	313
Tadeusz SROGOSZ, Iwona WOŁYNIĘC	
Oświata ludowa jako czynnik poprawy stanu zdrowia ludności według populacjonistów polskich w XVIII wieku	325
Ewa KULA	
Nauczyciele i uczniowie szkoły podwydziałowej w Kamieńcu Podolskim w czasach Komisji Edukacji Narodowej	347
Adam WINIARZ	
Literatura pedagogiczna nauczyciela szkoły elementarnej w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim (1807–1831)	361

Karolina STUDNICKA-MARIAŃCZYK	
Wzór wielokulturowości w wychowaniu panien i kawalerów z dworów ziemiańskich w Królestwie Polskim	375
Janusz SPYRA	
Warunki rozwoju i działalności związków nauczycielskich w Europie Środkowej w 2. połowie XIX i na początku XX wieku	391
Anna CZERNIECKA-HABERKO	
Upbringing and education of the last Jagiellonian king in the perspective of Antoni Danysz	411
Ірина МИЦІШИЙ	
Культурно-освітня діяльність товариства „Зоря” у Львові (1884–1939)	423
Kazimierz RĘDZIŃSKI	
Kontrowersje i konflikty w środowisku studenckim Lwowa (1919–1939)	435
Mirosław ŁAPOT	
Formowanie kompetencji kulturowych dziecka żydowskiego w Polsce międzywojennej na przykładzie czasopisma „Nasza Jutrzenka”	447
Elżbieta GORLOFF	
Doskonalenie zawodowe nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w świetle reformy oświatowej z 1961 roku	469
Andrzej KOŁAKOWSKI	
Postawy i wybory moralne młodych Polaków w latach 80. XX wieku w świetle poufnych raportów PZPR i SB	487
Izabela ZIMOCZ-PIASKOWSKA	
Opieka zakładów pracy nad liceami ogólnokształcącymi w Częstochowie w latach 1945–1989	501
Dorota Anna MĘTRAK	
Przemiany organizacyjne szkolnictwa plastycznego w Polsce w latach 1945–1990 w świetle uregulowań prawnych	521
Anna MIKLER-CHWASTEK	
Opieka nad małym dzieckiem dawniej i dziś	537
RECENZJE I POLEMIKI	
Joanna KRÓL	
[rec.] Maria Januszevska-Warych, <i>W poszukiwaniu nowoczesnej, demokratycznej i narodowej wizji reformy szkolnictwa. Ogólnopolski Zjazd Oświatowy (Łódź, 18–22 czerwca 1945 roku)</i> , Kraków 2015, Impuls, ss. 382	551
Maria JANUSZEWSKA-WARYCH	
Wybór trafny – realizacja niekoniecznie? Odpowiedź na recenzję książki Marii Januszevskiej-Warych, <i>W poszukiwaniu nowoczesnej, demokratycznej i narodowej wizji reformy szkolnictwa. Ogólnopolski Zjazd Oświatowy (Łódź, 18–22 czerwca 1945 roku)</i> , Wydawnictwo Impuls, Kraków 2015, ss. 382, napisaną przez dr hab. Joannę Król	559
Nota o Autorach	563

CONTENTS

PART I

PHILOSOPHICAL PEDAGOGY AND PEDAGOGY

Paweł ZIELIŃSKI	
The pedagogical ideals and values of the Tiantai School of Buddhism	15
Ilona ŻEBER-DZIKOWSKA	
Teacher's and student's creativity as a challenge for the modern education	29
Elżbieta BUCHCIC	
The factors that influence professionalism of a teacher	39
Oleksandr SEMENOV	
The role of the pedagogue in the creative development of pupil	53
Anna WARZOCHA	
Modern early childhood education and metaphor	61

PART II

HIGHER EDUCATION PEDAGOGY AND MEDIA EDUCATION

Daniel KUKLA	
Academic education in relation to the realities of the labour market – possibilities and perspectives of young people	73
Marta NOWACKA	
Creating the image of University among selected target groups	85
Aleksandra GROSZEK	
Teacher – parent – student in modern education	101
Olga BILJAKOVSKA	
Features of didactic interaction between teachers and student in the educational environment of modern school	109
Svitlana CIURA	
Principles of comparative pedagogical researches	121
Joanna JUSZCZYK-RYGALLO	
About the need for revitalization of media education	131
Aneta JEGIER	
Building the world of child's values through media	145
Zbigniew ŁĘSKI	
Computer – student relationship in a didactic perspective	161

PART III

CONTEMPORARY EDUCATIONAL ISSUES

Paweł Fryderyk NOWAK	
Health education as a challenge for contemporary physical culture	173

Dorota GEBUŚ	
Time structure in relationship between a teacher and a student – an influence on student’s development	185
Anna PIERZCHAŁA	
How to develop students’ positive image of themselves and the world – assumptions of transactional analysis	195
Zbigniew WIECZOREK	
Using Transactional Analysis in Biographical Research. The Example of Autobiography of Kazik Staszewski	205
Maria JANUKOWICZ	
Determinants of effectiveness of pupils’ homework	221
Elżbieta KORNACKA-SKWARA	
Coping strategies used by families which people determined to emigrate come from	233
Anna BANASIAK	
Demographic variables and level of mother stress having children with autism	245
Beata ZAJĘCKA	
The role of spirituality in process of drug addicts’ treatment	265
Mariola MIROWSKA	
On the way to self-reliance	277
Izabela SOCHACKA	
Auditory perception of six year old children – research report	285
Maria VASYLYSHYN	
Regional museums in Poland as centers of non-formal education	297
 PART IV	
HISTORY OF EDUCATION AND PEDAGOGICAL THOUGHT	
Katarzyna MILIK	
The voice of Archbishop Cambrai Fénelon concerning girls’ upbringing – from the experience of French pedagogy of the 17 th century	313
Tadeusz SROGOSZ, Iwona WOŁYNIĘC	
Folk education as a factor contributing to improvement of health conditions according to Polish populationists of 18 th century	325
Ewa KULA	
Teachers and students of the reformed school in Kamieniec Podolski in the days of the Commission of National Education	347
Adam WINIARZ	
Pedagogical literature for elementary school teacher in Duchy of Warsaw and Polish Kingdom (1807–1831)	361
Karolina STUDNICKA-MARIAŃCZYK	
A model of multiculturalism in education maids and bachelors from the courts in the Kingdom Polish gentry	375

Janusz SPYRA	
The conditions of development and activity of teachers' associations in the Central Europe in the second half of the 19 th and the beginning of the 20 th centuries	391
Anna CZERNIECKA-HABERKO	
Upbringing and education of the last Jagiellonian king in the perspective of Antoni Danysz	411
Iryna MYSHYSHYN	
Cultural-educational activity of the society 'Zorya' in Lviv (1884–1939)	423
Kazimierz RĘDZIŃSKI	
Controversies and conflicts in the milieu of students in Lviv in the years since 1919 until 1939	435
Mirosław ŁAPOT	
The formation of cultural competences of a Jewish child in the interwar Poland as exemplified by the periodical "Nasza Jutrzenka" ("Our Dawn") (1921–1939)	447
Elżbieta GORLOFF	
Training of teachers of early education in the context of educational reform of 1961	469
Andrzej KOŁAKOWSKI	
The attitudes and moral choices of young Poles in the 1980s in the light of secret PZPR (Polish United Workers' Party) and SB (Security Service) reports	487
Izabela ZIMOCH-PIASKOWSKA	
Industrial plants patronage over the general secondary schools in Częstochowa between 1945 and 1989	501
Dorota Anna MĘTRAK	
Organizational transformation of Art education in Poland in the years 1945–1990 in the light of the legislation	521
Anna MIKLER-CHWASTEK	
Care for a small child in the past and today	537
REVIEWS AND POLEMICS	
Joanna KRÓL	
[rev.] Maria Januszewska-Warych, <i>W poszukiwaniu nowoczesnej, demokratycznej i narodowej wizji reformy szkolnictwa. Ogólnopolski Zjazd Oświatowy (Łódź, 18–22 czerwca 1945 roku)</i> , Kraków 2015, Impuls, ss. 382	551
Maria JANUSZEWSKA-WARYCH	
A good choice – and not necessarily a good execution? A response to the review: Maria Januszewska-Warych, <i>W poszukiwaniu nowoczesnej, demokratycznej i narodowej wizji reformy szkolnictwa. Ogólnopolski Zjazd Oświatowy (Łódź, 18–22 czerwca 1945 roku)</i> , Wydawnictwo Impuls, Kraków 2015, ss. 382, written by dr hab. Joanna Król	559
Authors	563

Noty o Autorach

Anna BANASIAK	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Ольга БІЛЯКОВСЬКА	doc. dr, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. I. Franki we Lwowie
Elżbieta BUCHCIC	dr, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
Світлана ЦЮПА	doc. dr, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. I. Franki we Lwowie
Anna CZERNIECKA-HABERKO	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Aleksandra GROSZEK	studentka, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Maria JANUKOWICZ	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Aneta JEGIER	dr, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie
Joanna JUSZCZYK-RYGALŁO	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Dorota GĘBUŚ	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Elżbieta GORLOFF	dr, Uniwersytet Gdański
Maria JANUSZEWSKA-WARYCH	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Elżbieta KORNACKA-SKWARA	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Andrzej KOŁAKOWSKI	dr, Uniwersytet Gdański
Joanna KRÓL	dr hab., prof. Uniwersytetu Szczecińskiego
Daniel KUKLA	dr hab., prof. Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Mirosław ŁAPOT	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Zbigniew ŁĘSKI	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Dorota Anna MĘTRAK	mgr, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
Anna Mikler-CHWASTEK	dr, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie
Anna MILIK	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Mariola MIROWSKA	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Ірина МИЦІШИН	doc. dr, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. I. Franki we Lwowie
Marta NOWACKA	mgr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Paweł Fryderyk NOWAK	dr, Politechnika Opolska
Олександр СЕМЕНОВ	doc. dr, Instytut Problemów Wychowania Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Kijów
Izabela SOCHACKA	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Tadeusz SROGOSZ	prof. zw. dr hab., Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Iwona WOŁYNIEC	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Janusz SPYRA	dr hab., prof. Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
Karolina STUDNICKA-MARIAŃCZYK	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Anna PIERZCHAŁA	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Kazimierz RĘDZIŃSKI	dr hab., prof. Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Anna WARZOCHA	mgr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Марія ВАСИЛИШИН	mgr, Uniwersytet Narodowy im. I. Franki we Lwowie
Zbigniew WIECZOREK	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Adam WINIARZ	dr hab., prof. we Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach
Beata ZAJĘCKA	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Paweł ZIELIŃSKI	dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Izabela ZIMOCH-PIASKOWSKA	dr, Gimnazjum w Galewicach
Ilona ŻEBER-DZIKOWSKA	dr hab. prof. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach